

ฉบับที่ ๑๑๖๖

๑

กรุงเทพมหานคร ในพระบรมมหาราชวัง

เล่ม ๖ แผ่นที่ ๓๗ วันที่ ๑๕ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๐๘ หน้าเบอร์ ๓๑๒

สารบัญ

พระ ราชบัญญัติ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แก้วไข	
เพิ่มเติม	หน้า ๓๑๒
พระ ราชทาน สัญญาบัตร	หน้า ๓๑๖
การเฉลิม พระชนมพรรษา กรม สมเด็จพระ	
สุทนต์น ราชประยูร	หน้า ๓๑๖
การพระราชกุศลบรรพชิต ๑๐๐ วัน	หน้า ๓๑๗
ข้า ราช การ เฝ้า ทูล ถวาย สัตถ์ พระ บาท แล ถวาย	
บังคม ถวาย	หน้า ๓๑๘
ข่าว สืบ พระชนม์	หน้า ๓๑๘
การ พระ เสร็จ ผู้ ชาว วัด สเกษ	หน้า ๓๒๐
ผู้ รวบรวม	หน้า ๓๒๒
พระ ราช ทาน เสด็จ	หน้า ๓๒๓

หมายเหตุ

หน้า ๓๒๓

พระราชบัญญัติ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แก้วไขเพิ่มเติม

คุณ สกฤ รัตนโกสินทร์ศก อัฐุศุทธ
 สดพรรษา พุทธิกายนมาศ เอกุณ วิ สติมตฤติ
 ภูมวาร บริเลทถาดกำทนต พระ บาท สมเด็จพระ
 พระ ปรมินทร มหาจุฬา ลงกรณ์ ยศนทร เทพย
 มหา มงกุฏ ธรรม รัตน ราชววิ วงษ์ วรรตมพงษ์
 ขริ พัตร์ วรรณ ศักย ราชนิกร ไกรคม จาตุรนต์

บรม มหาจักร พรบริราชสัง ภาค บรม ขรรมิถ
 มหา ราชาธิราช บรม นารถบพิตร พระจุ
 ฬอม เกล้า เจ้าอยู่หัว เสด็จออก ณ พระที่นั่ง
 อนันต สมาคม อุดมพิฆาน โดยสถาน บรมพภิมุข
 พร้อมด้วยพระ บรมวงษานวงษ์ แลข้าทูลของชลิ
 พระบาทผู้ใหญ่ ผู้น้อย ฝ่าย ทหาร พล เรือนเฝ้า
 ทูลของ ชลิพระ บาทโดย อนันตย์ จึงมีพระบรม
 ราชโองการ มาว พระ บัณฑฑูรสุรสีศนาท กักรัส
 เหนือเกล้าฯ สั่งว่า แต่ก่อนได้ทรง สดถาษา
 เครื่องราชอิศริยยศต่าง ๆ ไว้สำหรับแผ่นดินสืบ
 มา มีพระ ราชบัญญัติ สำหรับ ทวา เครื่องราช
 อิศริยยศนั้น ๆ เช่น ทลาชประ การ ครั้น
 กาลล่วง มาถึงในปรตัยุขนี้ ทวง พระ ราชคำ
 วิถีว่า พระ ราช บัณฑฑูตนั้น บาง ข้อก็เช่น
 การ สมควรใช้ได้ตลอดมา บาง ข้อก็เช่นที่
 ขัดขวาง กับการในปรตัยุขนี้บ้าง จึง ทวง
 พระ กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ทวา พระ ราช บัณฑฑูต
 แก่ไข ชินใหม่ไว้ สำหรับแผ่นดินสืบไปดังนี้

มาตรา ๑ ในพระ ราช บัณฑฑูตต่าง ๆ
 นั้นเรียก ทวาต่าง ๆ ว่า เครื่องราชอิศริยยศ
 นั้นให้ยกเลิก แต่ให้สืบไปให้ เรียกว่า ทวา
 เครื่องราชอิศริยาภรณ์ คือ ๑ เครื่องพระ
 บรมราช อิศริยยศ สำหรับราชตระกูล นพรตน์
 ราช วราภรณ์นี้ ให้เรียกว่า เครื่องบรมราช
 อิศริยาภรณ์ อันเป็น ไชราณ มงคล นพรตน์
 ราช วราภรณ์ ๒ เครื่อง ขัตติยราชอิศริยยศ
 อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่ง มหาจักร กวี บรมราช
 วงษ์นั้น ให้เรียกว่า เครื่อง ขัตติยราชอิศริ

ยาภรณ์ อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่ง มหา
 จักร กวีบรมราชวงษ์ ๓ เครื่องราชอิศริยยศ
 สำหรับตระกูลจุล ฬอมเกล้าฯนี้ ให้เรียกว่า
 เครื่องราชอิศริยาภรณ์ สำหรับตระกูลจุล ฬอม
 เกล้า ๔ เครื่องราชอิศริยยศ ความชอบ
 อย่างสูงที่สุด ช้างเผือกสยาม ให้เรียกว่า
 เครื่องราชอิศริยาภรณ์ อันสูงที่สุดช้างเผือก
 ๕ เครื่องราชอิศริยยศ ความชอบอย่างสูง
 มงกุฎสยาม ให้เรียกว่า เครื่องราชอิศริ
 ยาภรณ์ อันมีเกียรติยศมงกุฎสยาม

มาตรา ๒ บรรดาตำแหน่งเจ้าพนักงาน
 งานสำหรับดวงตรา เครื่องราชอิศริยาภรณ์
 ต่าง ๆ นั้น ยังมีได้เรียกชื่อตำแหน่งถูกต้อง
 กัน คือในพระ ราช บัณฑฑูตสำหรับ เครื่องราช
 อิศริยาภรณ์ สำหรับตระกูลจุล ฬอมเกล้า
 ข้อ ๑๔ มีว่า ทวงพระ กรุณาโปรดตั้งเจ้า
 พนักงานสำหรับดวงตรา เครื่องราชอิศริยยศตาม
 ตำแหน่งอย่างยุโรป ที่ ๑ แกรนด์มาศเทศ
 ที่ ๒ ชาลเซตเลอ ที่ ๓ ลีเกรตารี ที่ ๔
 วิยัสตรา รวมเป็น ๔ ตำแหน่งนี้ให้เปลี่ยน
 นามใหม่ ๑ แกรนด์มาศเทศ ให้เรียกว่า
 อธิบดี ๒ ชาลเซตเลอ ให้เรียกว่า ลัญจนา
 ภียาล ๓ ลีเกรตารี ให้เรียกว่าเลขาณการ ๔
 วิยัสตรา ให้เรียกว่า มุทธานการ แลในพระ ราช
 บัณฑฑูต สำหรับเครื่อง ขัตติยราช วิศราภรณ์
 มหาจักร กวี บรมราชวงษ์ในมาตรา ๔ มีว่า
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะดำรง ทิมศา
 สวามิศราธิบดีเป็นต้นนั้น ถ้าพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว ทรงทำ รงตำแหน่ง อยู่ให้ เรียก
ว่า มหาสวามิศ ราธิบดีตามเดิม ถ้าโปรดให้
พระบรมวงษานุวงศ์องค์ใด ทำ รงตำแหน่งนี้แล้ว
ให้เรียกว่า อธิบดี แห่งเครื่องขัตติยราช
อิสริยาภรณ์เหมือนกับ อธิบดี แห่งเครื่องราช
อิสริยาภรณ์อื่น ๆ นั้น ในมาตรา ๕ คำที่
เรียกว่า มหาสวามิศ นั้น ให้ยกเลิก ให้เรียกว่า
อธิปตาทิแห่งเครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์นั้น
แลในพระราชบัญญัติ สำหรับเครื่องราช
อิสริยาภรณ์อันสูงส่งยิ่ง ช่างเผือก แลเครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศ มงกุฎสยาม
ข้อ ๗ นั้น ให้เติมลงดังนี้ ข้อ ๗ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเจ้าพนักงานให้เป็นผู้กำกับ
ตรวจตราจัดการ ในเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ทั้งปวงนี้ คือ ๑ อธิบดี ๒ ลัญจกวิบาล
กาเลชานุการ ๓ มุทธานุการ เจ้าพนักงาน
นั้นต้องเอาใจใส่จัดการ ตามหน้าที่ซึ่งมีเนื้อความ
แจ้งอยู่ในพระราชบัญญัติ ข้อ ๗ นั้นแล้ว

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติ สำหรับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ จุลจอมเกล้า สำหรับ
ตระกูลทั้ง ๓ ชั้น ซึ่งได้ตั้งขึ้นไว้ ณ วันอาทิตย์
แรม ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีระกา เบญจศก จุลศั
ทศ ๑๒๓๕ ในข้อ ๑๕ มีว่า เมื่อถึงวันต้น
ครบปีที่ออกคำประกาศ แลพระราชทานดวงตรา
ให้บรรดาผู้ที่ได้รับเครื่องราชอิสริยยศทั้งปวง
แก่ตัวเต็มยศ มา ประชุมกันบูชาพระรูป
สมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน ในพระบรมราชวงษ
ที่ในพระบรมมหาราชวัง ให้พร้อมกันทุกท่าน

ทุกนายเทอญ นั้น ในปรักขุณนี้ ให้เปลี่ยน
ธรรมเนียมใช้วันตามสุริยคติกาล จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกพระราชบัญญัติ
ข้อ ๑๕ นั้นเสีย แต่ให้ต่อไปเมื่อถึงวันที่ ๑๖
เดือนพฤศจิกายน ตรงกับวันบรมราชาภิเศก
ครั้งหลัง ซึ่งเป็นวันที่ได้ทรงสถาปนา
เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ ให้บรรดาผู้ที่ได้รับ
รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทั้งปวง
แก่ตัวเต็มยศ มาประชุมกันบูชาพระบรมรูป
สมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน ในพระบรมราชวงษ
ที่ในพระบรมมหาราชวัง ให้พร้อมกันทุกท่าน
ทุกนายเหมือนแต่ก่อน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ
ที่ว่าด้วยหนังสือ สำหรับพระราชทานกำกับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่มีพระราชหัตถเลขา
แลประทับพระราชลัญจกรนั้น เรียกว่า
หนังสือสำคัญสำหรับดวงตราข้างคำประกาศ
สำหรับดวงตราข้างหนังสือคำประกาศข้าง
คิโยลมาข้างนั้นให้เปลี่ยนเรียกว่า ประภาค
นิยมบัตรทุกแห่ง

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัติ สำหรับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ช่างเผือก แลมงกุฎสยาม
ข้อ ๓ มีว่า เครื่องพระราชอิสริยยศช่างเผือก
แลมงกุฎสยาม อย่างละ ๕ ชั้นที่พระราชทาน
ไปนั้น ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานให้
เป็นสิทธิ์แก่ผู้ที่ได้รับไม่ต้องคืน แลดวง
ตราช่างเผือกกับมงกุฎสยามนั้น มีกำหนด
สูงแลต่ำกว่ากันตามลำดับดังนี้

ตราข้างเลือกชั้นที่หนึ่ง สูงกว่าตรา
มงกุฎสยามชั้นที่หนึ่ง ตรามงกุฎสยามชั้น
ที่หนึ่ง สูงกว่าตราข้างเลือกชั้นที่สอง ตรา
ข้างเลือกชั้นที่สอง สูงกว่าตรามงกุฎสยาม
ชั้นที่สอง พึงให้รู้เทียบเคียง สูงต่ำตามลำดับ
ดวงตราทั้งปวงดังที่ว่านี้

อนึ่งผู้ที่ได้รับเครื่องราชอิสริยยศ
อย่างต่ำอยู่ก่อนแล้ว ภายหลังได้รับดวงตรา
ราชอิสริยยศอย่างสูงขึ้นไป ให้ยังคงตรา
ชั้นต่ำนั้นเสีย ให้ใช้ตราอย่างสูงดวงเดียว
ซึ่งว่านี้ในดวงตราจำพวกเดียวกัน ถ้าเป็น
ตราต่างพวก คือตราข้างเลือกกับตรามงกุฎ
สยามคิดรวมด้วยกันได้ไม่ห้าม นั้นให้แก้ไข
เปลี่ยนแปลงชั้นใหม่ทั้งนี้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ข้างเลือกแล
มงกุฎสยามทั้ง ๕ ชั้นนั้น ถ้าผู้ที่ได้รับ
พระราชนิพนธ์ชั้นที่พลวงลับไปแล้ว ให้ส่งคืน
ดวงตรามายังเจ้าพนักงาน แต่ประกาศนียบัตร
สำหรับดวงตรานั้น ไปรคเกล้าฯ พระราชทาน
ไว้ให้เป็นที่ระลึกแก่บุตรหลานสืบต่อไป แล
ดวงตราข้างเลือกกับมงกุฎสยามนั้น มีกำหนด
สูงแลต่ำกว่ากันตามลำดับอย่างเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
ชั้นใด แต่ผู้ที่ได้รับพระราชนิพนธ์เครื่องราช
อิสริยาภรณ์ชั้นต่ำอยู่ก่อน ภายหลังได้รับ
พระราชนิพนธ์ชั้นสูงในตราจำพวกเดียวกันแล้ว
ให้คืนดวงตราชั้นต่ำมายังเจ้าพนักงาน

มาตรา ๖ ในพระราชนิพนธ์ชั้นต่ำหรือ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ข้างเลือกแลมงกุฎสยาม
ในข้อ ๕ มีว่า ผู้ซึ่งได้รับเครื่องราชอิสริยยศ

เช่นว่ามานี้ มีพิเศษแปลกกว่าข้าราชการ
ตามปรกติหลายประการ คือเมื่อเวลาแต่งตั้ง
เต็มยศติดดวงตราข้างเลือกดวงตรามงกุฎสยาม
ชั้นที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ มาแล้ว ทหารซึ่งรักษายาม
ประจำอยู่ในที่ต่าง ๆ ต้องคำนับวันทียาว
ถ้าแต่งตัวเต็มยศติดดวงตราข้างเลือกดวงตรา
มงกุฎสยามชั้นที่ ๔ ที่ ๕ ทหารต้องคำนับ
อัญมณีแวววับ ยกไว้แต่ทหารแถวใหญ่ประจำ
อยู่ถ้าผู้มียศยศศักดิ์ใหญ่กว่าผู้ที่แต่งมา
นั้นที่อยู่ที่นั้นด้วย แลผู้ซึ่งมีความชอบได้รับ
ตราเครื่องราชอิสริยยศทั้งปวงนี้ ถ้ามีคดี
เกี่ยวข้องในตัวเอง ประการใด ๆ ให้กราบ
บังคมทูลพระกรุณาให้ ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท
จะทรงพระกรุณาโปรดให้มีกระลาการชำระเป็น
ความเรียบร้อย เมื่อพิจารณาความได้ปรียบ
ใหม่ จะโปรดยกพิไย หลวงพระราชนิพนธ์
ด้วย ถ้าแพ้ลงก็เสียเบี้ยปรียคงเดิมตามคดี
แต่ส่วนพิไย หลวงก็โปรดยกพระราชทานให้
นั้น ให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงชั้นใหม่ทั้งนี้ ถ้าผู้
มีคดีเกี่ยวข้องในตัวเอง ประการใด ๆ ให้กราบ
บังคมทูลพระกรุณาให้ ทราบ ทราบฝ่าละออง
พระบาท จะโปรดเกล้าฯ ให้มีกระลาการ
ชำระเป็นความเรียบร้อย ถ้าผู้ซึ่งไม่
อยาก จะกราบบังคมทูลพระกรุณา ให้เป็น
ที่ชู้นเคือง ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท จะไปร้องฟ้อง
ตามโรงศาล ตามธรรมเนียมก็ดี ถ้าผู้ซึ่ง
ได้รับพระราชนิพนธ์เครื่องราชอิสริยาภรณ์
นั้น มีผู้ทำฎีกาทูลเกล้าฯ ถวาย ถ้าฟ้องร้อง
กล่าวโทษ ณ โรงศาลก็ดี เมื่อพิจารณาความนั้น

ปรากฏว่าผู้ที่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้น
 ๒ ความ จะให้ค่าประดับใหม่ มากน้อยเท่าใด ส่วน
 พิโนยหลวงนั้น ก็ทรงพระกรุณาโปรด
 เกล้าฯ พระราชทานให้เช่นว่าแต่ผู้ซึ่ง
 ได้รับพระราชนิพนธ์เครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น
 ด้วย ถ้าผู้ซึ่งได้รับพระราชนิพนธ์เครื่องราช
 อิสริยาภรณ์ แพ้แก่ความ จะต้องเสียค่าประดับ
 ใหม่เช่นสีใหม่ พิโนย มากน้อยเท่าใด ต้องให้
 เสียเต็มไม่มีขลดเว้นสิ่งใด เหมือนกับผู้ซึ่ง
 ไม่ได้ รับพระราชนิพนธ์เครื่องราชอิสริยาภรณ์
 ทั้งปวงเหมือนกัน ให้ผู้พิพากษาทั้งปวง
 จงพิพากษาคำ พระราชบัญญัติใหม่นี้ จงทุก
 ประการ

มาตรา ๗ เครื่องราชอิสริยาภรณ์
 ชั้นสูงสุด ช้างเผือก ชั้นที่ ๒ จุลลวราภรณ์
 แลเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นมีเกียรติยศ
 มงกุฎสยาม ชั้นที่ ๒ จุลลวราภรณ์
 ทั้งสองชั้น มีดวงตราใหญ่เหมือนอย่างมหาวราภรณ์
 แต่ย่อลงครึ่งหนึ่ง แลมีดวงตรา เล็กห้อย
 แพร แลยขนาดเล็ก มีคอกไม้ ทึบที่แพร แลย
 สำหรับติด แลยแล้ว ชั้นนอกที่ออกข้างขวา แล
 ดวงตรา ทึบข้างซ้ายนั้น ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิก ดวงตราเล็กซึ่งห้อย
 แพร แลย สำหรับติดที่อกเสื้อ ข้างขวานั้นเสีย
 ให้คงไว้แต่ดวงตรา ซึ่งติดเสื้อ แลให้มีดวง
 ตรา ทึบห้อย แพร แลย ขนาดกลางสวมคอ
 แทนดวงตรา เล็ก ซึ่งติดอกเสื้อเบื้องขวานั้น
 รวมทั้งดวงตราสวมคอ แลตราทั้งสองอย่าง

เช่นชั้นที่ ๒ เสียไป แลให้ชั้นคาผู้ที่ได้รับ
 พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุด
 ช้างเผือกชั้นที่ ๒ จุลลวราภรณ์ เครื่องราช
 อิสริยาภรณ์ ชั้นมีเกียรติยศ มงกุฎสยาม
 ชั้นที่ ๒ จุลลวราภรณ์ทั้งปวง นำดวงตรา
 เล็ก ซึ่งมีสาย แลยขนาดเล็ก สำหรับติดอกเสื้อ
 เบื้องขวานั้น มาเปลี่ยนต่อเจ้าพนักงาน ขอรับ
 ดวงตรา ซึ่งมีห่วงห้อยสาย แลย ขนาดกลาง สำ
 หรับสวม คอไปไว้สำหรับ ประทับใน เวลาที่สวม
 คอ นั้น จงทุกท่าน ทุกนาย

มาตรา ๘ พระราชบัญญัติเพิ่มเติม
 แก้ไขใหม่นี้ ข้อใดซึ่งไม่ขัดขวางกันกับพระ
 ราชบัญญัติเดิม ก็ให้คงใช้ตาม พระราช
 บัญญัติเดิม ทุกข้อ ทุกประการ

พระราชทานสัญญาบัตรขุนนาง

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตร ให้พระราชมหาลิขิต เป็นพระยาสุภาวราชมนตรี เจ้ากรมกรมท่าขวา ถึงศักดินา ๑๕๐๐

การเฉลิมพระชนมพรรษา

กรมเลขาเจ้าพระสุทนต์นารายณ์
 ด้วยพระชนมพรรษา ในพระเจ้าบรมมหารัชมังคลาภิเษก กรมสมเด็จพระสุทนต์นารายณ์ ประยูร นัยโดยสุริยคติภาคขึ้น รวม ๗๖ พระพรรษาบริบูรณ์ ในวันที่ ๘ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๐๘ โปรดเกล้าฯ ให้